

Oglasi, pripisana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novce... predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odgovarajućem u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849. Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom rantu male stvari, a nesloga sve poljivati». Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju n e p o d p i s a n i n e t i s k a j u , n e f r a n k i r a n i n e p r i m a j u .

Predplata na poštarinom stoji: 10 K u obće, 1 godišina 5 K za seljake, 1 godišina ili K 5—, odnosno K 2-30 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Pull.

Pojedini broj stoji 10 h., za ostali 20 h., koji u Puli toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se nastoljuju sva pisma i predplata

Uredništvo i izdavaatelj Jerko J. Maholja.

U nakladi tiskare Laginja i dr. u Polj ulica Giulia 1.

Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Iz carevinskog vieća.

U Beču dne 29. oktobra 1911.

Ovaj čedan donio nam je doduše nekoja iznenađenja, ali je još više doprineo k razbistrenju položaja. Kazali smo da će se barun Gautsch morati da odluči za preustrojstvo svoje vlade, jer da se sa izključivo njemačkim ili pretežno njemačkim ministarstvom neda više u Austriji vladati. Dogodjaji ovog čedna daju nam pravo. Ministar predsjednik barun Gautsch je hoćio povući u vladinu većinu i zastupnike češkoga naroda obećav im dva mjesta u ministarskom vieću i nekoja viša činovnička mjesta. U vladinoj većini bili bi po njegovu Poljaci, sav njemački narodni savez, valjda njem. kršćanski socijali, češki jedinstveni klub te jošje valjda koja manja stranka. Medjutim Niemci prikriziše račun. Oni izjavivše naime, da nemogu pristati na to, da se daje Česima onoliko (!) odšteta ili nagrada za njihov ulaz u vladinu većinu. I tako se razbila prva osnova baruna Gautscha. Usled toga nastala je u parlamentu velika neizvjestnost i nepetost. Svatko se je pitao: što sada? hoće li vlada odstupiti ili zastupnike doma poslati? Reč bi da se neće posve dogoditi ni jedno ni drugo. U tu neizvjestnost unesla je nešto svietla

Proračunska rasprava.

Kada se je doznalo, da su Niemci odbili ruku pomirnicu i da će u proračunskoj raspravi prvu uzeti rieč prvak češkoga naroda, zastupnik Dr. Kramaf, sletilo se je oko njega sve, što bijaše u saborskoj dvorani. Sve ga je slušalo pažljivo i pobužno znajući od kolike su važnosti rieči tako odlična parlamentarca u onako ozbiljnom trenutku.

Dr. Kramaf bavi se u početku sadašnjom parlamentarnom i ministarskom krizom uz često prekidanje Niemaca. Česi hoće da pristupe u radnu većinu. Radi se o tome, da pučki parlament postane sposoban djelovati. Prva vlada i većina ogriješise se o mnogo toga. Bio je zavladao sustav »trovanja bunara«, sirenjem lažnih vijesti. Njegove se posljedice još osjećaju. Nema jednog češkog narodnog prava, koje nije povriedjeno. Mi hoćemo da se prestane s nama gospodovati i mi hoćemo da učestvojuemo u upravi zemlje, da budemo uvaženi. Premda svaki demokrat mora želiti demokratski parlament, za sada se na nj ne može pomisliti. Valja ustaliti političke odnose, da njihovog uređenje ne bude pošlje koji mjesec porušeno od kojeg sudbenog prislušnika ili savjetnika. Stranke se ovom uređaju moraju prilagoditi. Parlament i vlada moraju uvidjeti da drugičje sad ne ide. Činovništvo se neće ruinirati ako dva česka činovnika poštaru ministarima. Češko činovništvo je i onako pretrpilo mnogo zapostavljanja. Pri zadnjim imenovanjima bilo ih je na stotine preterirano. Zali, što u današnjoj situaciji, kad se radi o miru, moro iznositi ove čij-

njenice. Austrijski problem se bez pravice ne može riešiti.

Govor ministra predsjednika.

Barun Gautsch dao je dan prije, nego li je izrekao svoj veliki govor kazao, da namjerava vladati samo sa većinom, u kojoj bi bili Niemci, Česi i poljaci. Tom je prilikom izjavio da sutrašnjeg dana mora pasti odluka.

U kući se je očekivalo izjavu vlade i radi toga se okupilo oko ministarskih stolica mnoštvo zastupnika. Cim je predsjednik javio, da kani govoriti ministar predsjednik, sve utihnu kano u crkvi.

Barun Gautsch naglasuje, da uzima rieč za veoma ozbiljnog političkog položaja. Kratko zasjedanje prošlog srbnja bijaše izazvalo nade u bolju budućnost. Dosli su dogodjaji 17. septembra i sa zalošću mora se konstatovati, da je pitanje skupocje izrabilo u političke svrhe. To je tek onda shvatljivo, ako se uvaži, da ima stranaka, koje hoće da skokom postignu viši položaj nego ga imaju sada.

Osim ovih nevolja ima i drugih. Ako država hoće ostati država, ako vlada ne će da odustane od svojih dužnosti, onda ne smije dalje trpiti neke pojave. Medju činovništvom se širi pogibeljan pokret; ono poboljšanje svog položaja ne traži molbama, nego se prieti, i pri tom došlo je do takve višine, prema kojoj je svaka strpljivost pogibeljna. Postavljaju se termini, što pogibeljna kao što je bio žeprie se dogodjajima kao što je bio ljeznički štraj u Engleskoj. To je zločin ljeznički štraj u Engleskoj. To je zločin ljeznički štraj u Engleskoj. To je zločin ljeznički štraj u Engleskoj. Kako će se razvijati čitava naša trgovina. (Prekidanje.) naš promet i industrija, ako bude stajala sred ovih termina i pogibelji. Nu ima još većih poteškoća, koje su još veće, a položene su u ovoj kući. Ove su poteškoće nastale u tom, da su veoma maleni izgledi, da će se na rješavanje prešnih poslova moći preći 5. studenoga. Shvatljivo je, ako vlada traži sredstava da stvori većinu, koja će ove poslove biti u stvari riešiti. Shvatljivo je pak, da se vlada pri tom nije obratila onoj gospodi koja ovdje uvijek prekidaju. (Buka kod socijalista), nego predstavnicima velikih stranaka, koje su po načelima blizu vladi.

Parlament je pozvan, da izpuni svoju zadaću, ako hoće, da ostane parlamentom. Vlada je sretna, što u svojim odnosajima nastojanjima nailazi na prijateljstvo velikog kluba kao što je poljski, koji se uvijek pokazivao spremnim, da podupre akciju za sporazum, koji će omogućiti izpunjenje velikih državnih zadaća.

Slijedeći austrijski program obratio se još drugoj strani, a to su Česi, jer ne bi odgovaralo tom programu, kad bi se izključili predstavnici gospodarskog jakoga kulturno visoko razvijenoga ovog naroda. (Odobranje.) Naprotiv oni moraju, da na javnim mjestima dobiju pozicije, koje su sve vrijeme visoko držali. Zali je, što su se pregovori ometani vijestima i glasina, koje niesu istinite. Konstatira, da se vlada obratila predstavnicima češkoga naroda. Istini za volju mora izjaviti, da

se oni nisu vladi nagurali. Vlada je lojalno posredovala kod velikih grupa.

Vlada ne može stati na stanovistu, da se nekoji iz ovih sjednica izključe obzirom na njihove finalite (Odobranje kod Čeha). Izključenje se može ili mora obaviti obzirom na neke stanovite političke pravce, koji u ovoj kući mogu biti zastupani (zašt. Rössel: Ostrina nije pomogla i ne će pomoći. — Barun Gautsch prema zastupniku Rösselu: Jeste li svršili, ili izvolite dalje govoriti.). Zali što odnošaji u strankama nisu povoljni, no to razvoj budućnosti ne može promijeniti. Jaki parlamentarizam u austrijskom smislu jest, ako u njem svi narodi složno suraduju, inače parlamentarizam ne može uspjevati. Kusašu se provodjati neki uplivi; već ovi pregovori morali bi početi, da svi oni, koji hoće red u kući, moraju raditi složno i da se ne smiju terorizirati od onih, kojima je uloga, da prekidaju svaki govor ministara. Izgluđi našeg parlamentarizma nisu rožičasti, i mnogim se još nepovoljnim pojavama ne će moći izbjeći. Nu to ne će moći za držati iskrene prijatelje parlamentarizma. Za to on ne može presutjeti rieči nade. U vremenu sve je prelazno; nu doći će dan, kad će se ipak izpuniti nade, koje se postavljahu u novi parlament. Tom nadom zaključuje svoj govor.

Govor predsjednika poljskog kluba.

U razpravu o proračunu posegnuo je i načelnik poljskog kluba bivši ministar financija vitez Bilinski. Bez njega nebi bila ova rasprava podpuna jer je on najviše između stranaka mešetario radi sastava vladine većine.

Bilinski reče, da ako se hoće parlamentarizam uzdržati, to se može uz predhodni savez i sporazum stranaka. U tom savezu imali bi biti najprije Niemci, koji su uz porjest i državno zdanje najviše vezani i koji se iziđu svojom velikom kulturom; onda Česi, koji ništa manje zaslug za razvitak države imaju i koji su također veliki i kulturni narod, i konačno Poljaci.

Ako se ova tri velika naroda složje, onda moraju biti na čistom, koja će prava zahtjevati u razmjeru sa dužnostima koje preuzimlju. Ako se dva naroda osobito ne vole, prirodno je, da ne će ni njihovi predstavnici pasti jedni drugima u naručaj. Za to je za ovakov sporazum u prvom redu nužno, da bude medju narodima mir, osobito da jednom dodje do sporazuma česko-njemačkog. Treba im omogućiti, da mirno međusobno žive, i da se razvijaju. Ako u tom pogledu Česi ili Niemci trebaju posredovanja Poljaka, spremni su im pomoći.

Na koncu pita, što će od ovog kazosa postati? Hoće li se kuća raspustiti, zasjedanje odgoditi, ili će paragraf 14. vladati? Zasto ne bi češki ministri usli u kabinet? Njemački narodni savez je izjavio, da je spreman nastaviti pregovor, ma da je češke predloge odbio.

U ime njemačkog narodnog saveza go-

vorio je i prvak te stranke Dr. Steinwender, koji je nastojao pobiti Dr. Kramafa, što mu nije za rukom poslo.

Pološaj je dakle danas u Beču takav, da se obćenito očekuje, da će bar. Gautsch poduzeti nešto odlučnoga pa puklo kud puklo.

Jedinstvena misao.

Klub naših zastupnika na svom sastanku u Divači 4. septembra o. g. zaključio je medju ostalim i ovo:

»Stogodišnjica rođenja blagopokojnog biskupa Dobrile imade se proslaviti u cijeloj Istri, jedinstveno, kao obće narodna spomen-slava, te se u svrhu priredbe te proslave imenovao odbor od 4 lica, koji ima o tom i s drugimi raspravljati«.

Riječ jedinstveno, podstavimo, jer je izvrsno izabrana, a u sebi krije čitav jedan veliki program, koji ćemo malko pobliže promotriti i rasvijetliti.

Mnogim našim narodnim neuspjesima krivo je to, što nemamo jedinstvene misli. Nedavno je n. pr. dobar poznavalac istarskih prilika rekao: »Oločani nemaju srca za kopnenu Istru«. Nije ni čudo, jer oni žive u posve drugim prilikama, a nikada nije bilo velike misli, koja bi jedne i druge vezala. Oduševljen rodoljub pučanin iz zapadne Istre dokazivao je nekom zgodom, da su »Čiči« drugi narod nego oni tamo na zapadnoj obali.

Poznato je, da naši ljudi izpod Učke zove »Prigoreima« ljude iz tako zvane »Liburnije«. Prigoric pak smatraju Istranima samo one ispod Učke, dakle ljude u srednjoj Istri. Poznate su one narodne rugalice u Primorju:

Istrijani gredju,
Črnu vunu predu,
Na batice motaju,
Zene im se špotaju.»

Ili ona: »Istrijani, ca ste prišli; ca ste prinesti? Malo pišota, malo jajota, malo metlic za v. . . . oprat?«

Dapače i naši školovani ljudi rado se ponose imenom »Liburnjani«. Napeti odnosaji između »grajana« i vanšćata« još nijesu prestali. Još u narodu žive imena Dolenjac, Vlah, Bežjak, Benečan, Čič, Brkin, Šarvin, Bodul itd., a u nekim krajevima opire se naš narod još i danas imenu Hrvat: biti će prije slavo, slovinač, štirac, naš i koješta drugo, ali Hrvat ni pod koju cijenu!

Kako svega našega naroda, koji živi u Istri, nikada nije obuhvatila jedna jedinstvena misao, nije ni čudo, što osobni i lokalni interesi igraju vanredno važnu ulogu u našem narodnom životu. Tako se dogadja, da se »grajani« smatraju Talijanima, premda su po krvi i jeziku naši. ali ne će da budu isto, što i »kampaño-lli.« Čitava sela, dapače i čitave općine odriču se narodne misli i daju se u rukonrodnih protivnika, jer su nosoci narodne misli u onom kraju pojedincima nepo- čudni ljudi.

Jedinstvenu je misao prvi donio biskup Dobrila. On bi sa svojom vanredno plemenitom pojavom bio okupio oko sebe i svoje misli sav naš narod, kad bi duže bio živio, premda mu je rad bio vanredno težak, budući da nam je narod u ono doba čamio u bijedi, ropstvu i neznanju. Veliki je biskup umro, ali njegova misao još živi: nosili su je i nose Mandić, Spiničić, i Laginja i mnogi drugi više ili manje poznati rodoljubi. Mandić je kao glavni suradnik „Naše Sloge“ pravi učitelj našega naroda, Spiničić je svojim krasnim i zanosnim govorima oko sebe okupio velik dio naroda, a koliko je Laginja u narodu odbljubljen, znade svaki, koji je tole došao u doticaj s narodom u srednjoj, južnoj i zapadnoj Istri. Ova trojica uza sav svoj poštovni rad nijesu nikada okupili svega našega naroda u Istri, a pogotovo nije ga okupio sam jedan pojedinac, što bi na početku našega preporoda bilo potrebno.

Danas imademo, hvala Bogu, širom Istre rodoljuba koji su nosioci Dobrilove jedinstvene misli. Svaki je od njih okupio više ili manje naroda, a sad bi trebalo da se svi slože i tako okupe sav narod. Premda imademo toliko nosilaca naše jedinstvene narodne misli, ipak je narod ne pozna, jer nije dovoljno jasna i nije našla valjanoga tumača, koji bi je bio znao popularizirati. U godini našega jubileja neka se slože svi ti veliki i mali nosioci te jedinstvene Dobriline misli, da je narodu dolično protumače i do najzadnje naše kolibice prošire, neka nas tjese, diže i napunja voljom na rad i uz trajnost.

Koja je to misao, koju nam je prvi donio i namr'o Dobrila? Narodna prosvjeta! Za nju je on živio, o njoj neprestano razmišljavao, za nju je poštrovno radio i dao sve svoje duševno bogatstvo. Novčić je po novčić štedio i sve dao za prosvjetu svoga miloga naroda.

Pozdravljamo zaključak naših zastupnika, koji su onako sjajno našli rječ, koja najbolje označuje potrebe našega naroda. Svi, koji u sebi osjećamo Dobrilovu misao, radićemo s njima, da ta misao obuhvati Bodule, Liburnjane, Vlahs, Čiće, Bezjake, Prigorce, Dolenjce, Kastarce, Lovrance, Barbance, Tinjance, „grajane“, „vanščake“, „kampanjole“, „vlastele“, „kopace“ itd. Da radićemo, jer čemu nam i najljepša riječ i najveća misao, ako je nije smo kadri pretvoriti u čin!

Umr'o je Dobrila, umrijet će Spiničić, Mandić i Laginja, umrijet će i svi oni rodoljubi širom Istre, ali ostat će njihove misli i njihov poštrovni rad. Najbolje, da od svih velikih i plemenitih misli bar jedna obuhvati cio naš narod tako, da će ga kroz sva buduća pokoljenja na okupu držati, pa makar kakve oluje došle, makar nas sve zemaljske sile htjele razdvojiti, rastrojiti i rasčelveriti. To neka bude ona misao, za koju je bez sumnje najveći Hrvat iz Istre živio i radio — misao prosvjete.

Nemojmo dozvoliti, da stogodišnjica rođenja Dobrile bude samo proslava, koja može biti velika, lijepa, i veličanstvena, ali ipak samo prolazna, nego stvorimo nešto trajna za buduća pokoljenja. Godina 1912. neka bude godina našega jubileja, neka bude godina prosvjete!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinski kotar:

Zasluzno promaknuće. Njegova Preuzvišenost g. Julij pl. Ripper Viceadmiral, lučki i trojgavski zapovjednik u Pulji imenovan je Admiralom.

Njeg. Preuz. Julij pl. Ripper stoji aktivno u ratnoj mornarici od g. 1861., te se je ovo popeo do najviše časti, koja može pomorac častnika dopasti. Ova je želja

stari mornar i danas neumorno radi za napredak mornarice i korist otadžbine i daje mladima uzoran primjer, marljivog i razumnog vršenja dužnosti.

On je u više prigoda dokazao, da posjeduje sva svojstva dobrog mornara i vriednog vojnika. Njeg. Preuzvišenost časti zaslužne i radišne ljude, voli i cieni našu primorsku momčad, koja stoji ponosom vezana rječim bezsmrtnog Tegetthofa.

Naši mladji ljudi mnogo bi dobra učinili sebi i domovini, kad bi se brojnije posvećivali častničkoj službi u ratnoj mornarici, mjesto da prepunjavaju sveučilišta. Na moru su se naši najstariji djedovi opostenili, na moru su si spleli vience slave i pobjede.

Bila bi dika i ponos vidjeti vodjom oko sebe zdravu našu momčad i inteligentno naše častništvo.

Ljubim iskreno mornaricu, jer ona ima da brani što je naše, jer je ona neprocijenjivi biser Habsburgske krune, jer ona do najdaljih krajeva svijeta nosi ime naše mile domovine.

Samnom se pridružuje veliki broj rodoljuba i upravljamo Nj. Preuzvišenosti g. Admiralu smjerne i tople čestitke uz želju, da još mnogo godina odgaja junake, koji će našoj državi sačuvati ovo naše milo i slavno more u dobrobit otadžbine.

Rodoljub.

Naši Talijani za celokupnost Austrije. U listu glasovitog izumitelja „osar tutto“ dra Bartol-a „L'idea italiana“ u Rovinju, neki Dr. Veritas vrlo je zabrinut za celokupnost Austrije. Rek bi, po tom pisanju, da su naši Talijani napustili svoje težnje i uzdisao za materom zemljom i odciepljenje julekih pokrajina (regioni irredente) od Austrije a pripojenje k Italiji. Toj zabrinutosti dala je povod onomadna svepravaška skupština u Zagrebu. Taj dr. Veritas naime se snebiva, da je na toj skupštini bila zastupana i Istra i da je u vrhovno više stranke bio izabran za Istru dr. M. Laginja. Čudi se nadalje kako se mogu brojiti u zemlje velike Hrvatske Dalmacija i Istra, koje nemaju nikakvog posla s Hrvatskom, koja je jedan dio jedne strane države. Izrugava se napokon tim sanjarijama o budućoj velikoj Hrvatskoj, jer da je Istra talijanska zemlja, u kojoj su jedini gospodari Talijani, te da san velike Hrvatske moći će se obistiniti samo na pepelu talijanske kulture. Pita na koncu taj diplomirani Veritas (titaj: diplomirani lažac) što bi rekli Slaveni, koji na svakom koraku nas denunciraju kao pogibeljne neprijatelje Austrije itd. itd., kad bismo mi Talijani činili to isto i kad bismo s našim izaslancima sudjelovali u ravnateljstvu i odboru društava i političkih stranaka u talijanskom kraljevstvu, koje je po državnom pravu prema Austriji strana država kao i Hrvatska?

Kad Talijan hoće da izvrne istinu i prikrije očitu laž, tad se ne smi prikazati se i injorantnim. Takav se prikazuje gornjim rečima spomenuti samozvani dott. Veritas samo da prikrije laž i svoju zlobu; zato bi bilo suvišno od nas dokazivati mu, da Hrvati nisu imali nikad težnja izati izvan sklope ove monarhije, a da jedino želilo svoje sjedinjenje pod svojim zakonitim vladarom iz slavno vladajuće Habsburgske kuće. Hrvatska isto kao i Istra i Dalmacija, dieľovi su države našega cara i kralja, a ne dieľovi države talijanskog kralja kako bi to austrijski Talijani htjeli i za čime potudno teže i rade. Na upit samozvanog „Veritasa“ što bismo mi rekli kad bi Talijani bili članovi uprave i ravnateljstva stranaka i društava u kraljevini Italiji, odgovaramo jasno i bistro: *nista!* O tome ni vodimo ni čemo voditi računa; to bi morao biti posao austrijskih oblasti, jer nama je sasvim indiferentno, da li je koji austrijski pozdranik kao n. pr. Dr. Itizi, talijanski komendantur, kao što se ne brigamo u kakvom odnosu stoji Lega

nazionale sa irendentskim društvom „Dante Alighieri“ iz Italije, i koliko novaca daje ovo društvo austrijskim Talijanima za njihove političke svrhe i težnje. Isto tako mi nismo nikada naše Talijane pitali računata o njihovom djelovanju sa političarima svake dlake u kraljevini Italiji i propagandni za kraljevina Italiju u našim stranama na političkom i crkvenom polju, a što sve dolazi iz Italije. Za sve to nas nije briga; mi se brinemo samo da očuvamo i pridobijemo što je naše i branimo da nam pohlepa talijanska štogod našega ne otme.

Saljiva večer. U nedjelju 5. o. mj. priredujući česki kovinarski radnici u velikoj dvorani „Nar. Doma“ saljivu večer u korist svoje društvene knjižnice, kako se vidi iz rasporeda, koji je veoma biran i obilan, biti će zabava veoma vesela. Početak je točno u 7½, s. na večer. Ulazne cijene: za pojedinca 80 para; obitelj K 2. Poslije programa ples.

Krčki kotar:

Vrbnik koncem oktobra. Ovih dana razasialo je naše društvo za poljepšanje mjesta tiskana pravila na domorodke i domorođce van Vrbnika uz ovaj poziv: „Čestiti Domorođci i Domorođke! Što je ljepše svakome je milo, a još milije kad to može nazvati svojom.

Vrbnik nam mto, jer u njemu ugledamo svjetlo; mio nam, jer su njime vezane uspomene našega djetinstva; mio nam jer u njemu počivaju ili još žive oni, koji su se za nas skrblili, za nas živjeli, mio nam, jer je naš.

Tko je takav, da ne želi, što je naše, da ne bude ljepše? Tko ne želi, da se vrbnička krasna prem kamenita okolica ne zašumi? Tko ne želi, da u našem opjevanom Vrbniku ne bude više čistoće te da nam po tom bude ljepši i tim miliji? Oko svega navedena nastojat će novo ustanovljeno društvo za poljepšanje mjesta Vrbnika, čigova pravila oslobodjujemo dostaviti se Vašem Gospodstvu. Nu da to bude, treba odbor moralne i materijalne pomoći, pa Vas eto za oboje najbolje molimo. — Odbor.“

Samo društvo počelo je raditi već u toliko, što odbor obdržava marljivo sjednice i stvorio više zaključaka i zamolilo občinsko glavarstvo za provedbu istih. Nu na tu molbu a dapače niti na požurnicu, sl. glavarstvo občine do sada se nije obazrielo, ne pronalav vriednim ni da odgovore.

To je vrlo žalostna činjenica, da društvo ne nalazi ondje podpore i susretljivosti gdje je baš neumornost ili nebriga prouzročila osnovanje društva da bude pouzdom tamo, kojih bi prva dužnost imala biti, da se ne nadje još koji Santic te onako liepo opiše Vrbnik. Nadamo se, da će se „oci domovine“ na nasoj občini prenuti iz sna i probuditi na živi rad.

Koparski kotar:

Iz Vrha kod Buzeta. Dozvolite mi g. urednice, da i ja uvrstim u Vaš cijenjeni list „Naša Sloge“ par rečaka, to da u kratko prikazem talijansku kulturu ovdje na Vrhu.

Bilo je to 8. septembra, na dan male Gospe, kad se skupila četa ovdješnjih poturica (talijana). Čim se crna noć uljavila, odmah su počeli ti muškardini pjevučkati po selu talijansko-krašdalozna pjesme. Polagano se to pjevanje pretvorilo u veliko rečanje i deranje. Oko jedanaeste ure prije pol noći skupilo se se te noćne sove pred stanom župnika; bilo je stajalo.

Čulo se tu takvo urlikanje, rečenje i pevanje, da se nebo i zemlja trešalo. To je rečenje trajalo do preko jedne ure po polnoći. Na posljedku činilo se tim arle,

kinima, da je to deranje preblago postupanje, pa su počeli kamenjem naravljirati na župi stan. Kao se se glasa, bio je orima vodjom onaj, koji moći bob.

Po svoj prilici je došlo to do usiju njihovoj braći (prodancima) u Pulju. Ti su dakako rodom iz Vrha, pa budući su svoja imanja tu profučkali: morali su zatražiti za službu u Pulji kod općinskog glavarstva. Tu službuju kao općinski redari (policaji), i kao tramvajski konduktteri.

Misleći ovi, da ovdješnji revači ne vrše svoju zadaću, kako moraju doći su sami amo na Vrh, da im pokušaju, kako imaju rusiti noćni mir. Ovi su dakako dobro u to upućeni, jer žive u Pulji.

Već prvog dana, kad su amo stigli, su setajući po selu izvadjali takve melodije, da ti je bilo uši čepiti. Nije bio to glas ljudskih grla, već urlikanje divlje zverjadi. Da se druge večeri malo pozabave, priredili su si malen koncert u krčmi novodolnog gostioničara Josipa Hače. Bilo je tuj kakvih petnaest vrlih plesača, no na njihovu veliku žalost nijesu imali nego jednu plesačicu, a to je vrlo gospodja tranvajskog kondukttera i još dvije djevojke. Desilo se, da su dva naša mladića išli kupiti cigarete u trafiklu Josipa Hače. Čim su ti čuci naše mladiće opazili, odmah su počeli vikati: „*Fora con quei, che non sono in nostra societa della „Lega Nazionale“!*“

Oklo ponoći su ti revači otpratili svog svirača (krčmarevog sina iz Sv. Donata). Iza toga je ta kompanija do tri četiri puta ista Vrhom gore i dole uz neprekidno urlikunje i vikanje. Osim toga razabralo se, da su vikali ti noćni čuci, policaji i tran. konduktteri viva Vrh italiano, viva Istria italiana (lijepo je li?); abbasso Laginja i slično.

Usljed takovog dječanja mnogi su se iza sna probudili, dapače i prestrašili, te nijesu od straha mogli opet usnuti.

Čudno mi se čini, da puljsko općinsko glavarstvo drži ju službi takve redare i tranvajske kondukttere!

Žedni ti putežanski policaji i konduktteri ovdješnjeg rafoska, išli su nekog dne nekamo Paladinima, da se malo nalokaju. I ovdje da je bilo sta vidjeti. Konduktterova se žena tako napila (valjda u Pulji ne pije nikada vina), da nije znala više za se. Mal da je nije muž namlatio. Pošto nije mogla više na nogama stajati, morali su je odnesti na postelju.

Krasna stvar!

U četvrtak u večer se spomenuta klapa sakupila u kući našeg Antuna Majca, trgovca. Tu ih je naš trgovac bratski pogostio. Evala ti narodnjače! To je valjda zato, jer sila kola lomi.

Pjeralo se ovdje (bolje revalo) raznih talijanskih pjesama, kao n. pr. Nella patria dei rosetti... Lascia pur che cantino che subri itd.; osim toga revalo se: Viva la nostra patria i dr. Po svoj je prilici sudjelovao kod ovog rečenja i naš trgovac.

Je li da se mogu ponositi puljski Talijani s ovakvim revačima i deračima. Rado bih znati da li i u Pulji idu gradom takvi derači u noćno doba?

Bude li se ovo deranje i vikanje opet nastavilo u našem selu, prislijeni čemo biti i mi zamoliti noćnu rasvjetu i redara, kao što se to zbilo u susjednom selu Sovinjaku.

Razne primorske vesti.

Nastanak članova hrvatsko-slovenskog kluba na istarskom saboru. Dne 30. oktobra sastali su se članovi hrvatsko-slovenskog kluba na istarskom saboru u „N. Domu“ u Trstu.

Sastupali su izričito ovlaštenog odbora za premještenje učiteljske škole iz Kastva; raspravljali su o tom i o najnovijim do-

godjajima tamo te stvorili shodne zaključke i dali naputke mladeži i obćini Kastav.

Raspravljali su nadalje obćenito o drugim narodnim školskim te o upravnim i gospodarskim pitanjima Istre.

Osobiti predmet rasprave bilo je pitanje novih željeznica u pokrajini te je klub zauzeo svoje stanoviste prema najnovijoj akciji zem. odbora u tom pitanju.

Glede ustanovljenja novog okružnog sudista u Puli dane su upute predsjedničtvu kluba radi izvaje u tom predmetu.

Riešena su takodjer neka unutarnja klubska pitanja.

Klub je viećao od 10 u jutro do 1 po podne te od 3—8 na večer.

G. K. NOTAR Dr. ŠORLI

preselio se je sa svojom pisarnom u Via Giosuè Carducci broj 35. (kuća Savorgnan, ugao via Carducci — Ercole.

M. U.

Dr. Dragutin Ciotti

lječnik holestničke blagajne civilnih radnika c. i kr. ratne mornarice ordinira od 12—1. Via Epulo 30.

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjeg- i zadohili i uzdržiati mješanu mikanu kožu i bijelu put, umiva se samo sa

lijjansko-mlječnim sapunom (Steckenpferd-Lieblinmilchseife)

(Marka konj na palici) od Bergmann & Co., Teuchez 2. E Komad po 80 para. Dohiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

GOTOVI KREVETI

iz crvenog platna dobro pu-njeni, pokrivač ili podnja pernjača 180 cm. duga, 116 cm. široka K 10—, K 12—, K 15— i K 18—; 2 metra duga 140 cm. široka K 13—, K 15—, K 18—, i K 21—; jastuci 80 cm. dugi, 58 cm. široki, K 3—, K 350, i K 4—; 90 cm. dugi, i 70 cm. široki K 450 i 550.

Izrađuju se i po posebnoj mjeri, strunjače na 3 dijela za 1 krevet po K 27—, boje K 33—. — Razališje franko pouzedećem od K 10— napried. Zamjenu i vraćeno priznaje ako se poštarina plati.

Benedikt Sachsels, Lobes, br. 933
pošta PILSEN, Čoska.

Petrove kapijice.

Dovolom vis. kr zemvlade stavljaju u promet lijek najnoviji i po ljed-nikim strudnjacima u proklistu protiv svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i sluzana.

Sastavljen je od samih svjedih sokova, biljka i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i groćera teluca i u crijevima. Pomaze svaki o m u protiv slabog probavl, mučnini, kručakom kataru želudca i crijevima Unutrožje liječi i okrepljuje cijeli organizam.

Cijena i boluje po listu, te se može poslati i preko pošte. Cijena po 100 k. i 200 k. po 100 k. i 200 k.

Iskustva se zna i u Italiji.

FR. ŠULLER-A
ZAGREB, Vlaška ulica 11.

NAJVEĆA DAMSKA ZLATARNA

ANT. RADIG

ISPALATOI

Ilustrovane cjenike šalje badava

Najizvrsnije i najbolje tambure pravi i razašilje

Prva sisačka tvornica tambura

J. STJEPUŠIN,

SISAK (Hrvatska).

Osim tambura i skladba za tambure imade razna glazbala, kao: gusle, ciltare, gitare, mandoline, harmonike okarine itd., za koje se šalje poseban cjenik sa slikama.

Veliki ilustrovani cjenik šalje svakomu franko i badava.

U istoj t ornici izlazi strukovnu tamburaški mješecnik, pod naslovom "Tamburica", koji donosi uz pouku i krasne tamburaške skladbe, a stoji na godinu samo 5 kruna.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Ustanovljena god. 1884.

Centrala: Zagreb, u vlastitij radnji, ugao Mar. vrske i Petradavceve ulice.

Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. 1 II kat. Tel. 101 br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrste osiguranja:

- I. Na ljudski život:**
  - osiguranja govemca za slučaj doživljaja i smrti,
  - osiguranja miraza,
  - osiguranja životnih renta;
- II. Protiv štete od požara:**
  - Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
  - Osiguranja pokretnina (pokoc stva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
  - Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena i t. d.);
- III. Staklenih ploča protiv razlupanja.**

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi K 2,319 068 21

Od toga temeljna glavica K 800 000—

Godišnji prihod primje s pristojbama K 1.321.748 41

Izplacene odštete K 4.323.268 44

Sposobni posrednik i akviziteri namješćuju se uz vrlo povoljne uvjete

Obiljubljeni koledar

Danica za 1912.

dohiva se u tiskari

„Baginja i drug. Pula.“

Cijena 40 para.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda dobivaju se u tiskari Baginja i drug. u Puli ulica Giulia 1.

uz cenu od 2 do 10 para.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Bogati izbor

gotovih odieła, ogrtača, paletots za gospodu i djecu.

NOVOST

Konfekcija za gospodje

englezki zajamčeni nepromoćivi ogrtači

Krojačnica I. reda

Ignazio Steiner

GORICA PULA TRST
PIAZZA FORO

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA
NAŠE IGRAĆE KARTE

PRIMORKA

PRODAJU SE U PAZINU U KNJI-
ŽARI IVANA NOVAKA.

ALFA

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanaoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih posrednika iz Hrvatskog željeza!

Zahtijevajte cjenike!

Dopisuje se slovenski i hrvatski!

Dionička zadruga Alfa Separator, Beč XII 3.

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu između Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike Trst-New-York, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*) parobrod: Alice . . . 4. novembra Almeria*)

II. pruga za putnike Trst—Buenos-Aires, tičuć: Spljet*), Gruz*), parob.: Atlanta 2. novembra Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svijeta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzajom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru I. Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Molino Piccolo 2, II. (brzjavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Najbolji češki ležer!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2-40 K; prva vrsta polusvjetlo 2-80 K; bijelo 4 K; bijelo, pahuljasto 5-10 K; 1 kg najfinije, kao snieg bijelo, očišćano 6-40 K; 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K; 7 K; bijelo, fine 10 K; najfinije prave pahuljice 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bijelog ili žutog nankinga, 1 pokrivač, 180 cm dug, 116 cm širok, sa 2 jastucima, svaki 80 cm dug, 28 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; pola pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3-50 i 4 K. — Razmislite se pouzdanom počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — Učienel badava i franko.

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Ljekarnika A. THIERRY-a balsam

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka. Znakomom zaštićen.

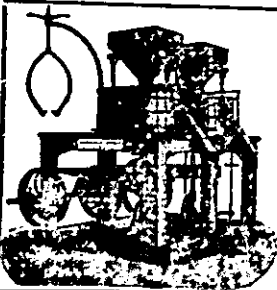

Svako patvaranje, opanatanje i prepodaja drugih balzama sa zavarava jutom markom progoni se kazneao po sudu i strogo kazni. — Ujeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, kataru grla, prosojbe, bolesti pluć, specijalno kod influence, bolesti želudca, upala jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opekliina, kožnih bolesti itd. 12-2 ili 6-1 ili 1 vel. posebna boca K 3-60

Thierry-eva centifolijska mast

sigurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekliina, ozleda, upala, abscesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često preduretno operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3-60.

Izvor: Učastara „A. Agelja ležer“ A. THIERRY-a u PRIGRADI, Hrvatska. — Dobra se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. drogerijama.

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uređjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od tehničke poslovnice

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2/b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Marka Zvezda

THOMASOVO BRAŠNO

Pošto se u zadnje vrijeme često nuđe na prodaju troske nikakve vrijednosti za Thomasovo brašno, kod kupovine treba paziti na brašno od Thomasove troske, na olovo i napis na vreći.

THOMASOVO BRAŠNO, marka Zvezda,

prodaje se uz jamstvo od naših zastupnika

HERMAN TURECK & Co. — TRST, via Sanità br. 8.

Ponude sa izvornim cijenama dobiju se odmah na zahtjev.

DRUŠTVO PROIZVODNJA THOMASOVIH FOSFATA.

L. STEFFANUTTI - PULA

Skladište pokućstva, zrcala, slika itd.

Nemoguću u ovo kratko vrijeme rasprodati svu zalihu pokućstva, prenesli smo naše skladište pokućstva, zrcala, slika itd. u VIA KANDLER br. 26. Javljajuć to vrlo pošt. občinstvu zahvaljujemo na susretljivosti i podpori kroz 44 godine, te se preporučamo i nadalje naklonosti i dosudnoj susretljivosti obćavajuć poslužiti pošt. občinstvo u gradu i pokrajini sa svom točnošću dobrom i solidnom robom te umjerenim cijenama.

TVRDKA L. STEFFANUTTI.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vjštito odpravnništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. novembra 1911. do opoziva.

Pruga: Punit-Krk-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
pre pođae	odl.	VPUNAT	dol.	po pođae
5-	odl.	Krk	dol.	4.50
5.15	dol.	Glavotok	dol.	4.35
5.25	dol.	Malinska	dol.	4.25
6.15	dol.	Omitalj	dol.	3.40
6.20	dol.	RJEKA	dol.	3.35
6.50	dol.		dol.	3.05
7-	dol.		dol.	2.65
7.45	dol.		dol.	2.10
7.50	dol.		dol.	2- . . . . .
8.45	dol.		dol.	12.55

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Poned. Petak Subotu
pre pođae	odl.	VBaška	dol.	po pođae
8.45	dol.	Punat	dol.	6.10
4.45	dol.	Rijeka	dol.	5- . . . . .
15-	dol.		dol.	4.50
8.45	dol.		dol.	12.55

Uvjetno pristajanje u starej Baški.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt Subotu
pre pođae	odl.	VRijeka	dol.	po pođae
7.35	dol.	Opatija	dol.	7.20
8.10	dol.	Lovran	dol.	6.45
8.20	dol.	Rab	dol.	6.35
8.35	dol.		dol.	6.20
8.40	dol.		dol.	6.10
12.30	dol.		dol.	2.30

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjvelj i natrag.

Svaki poned.	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki poned.
pre pođae	odl.	VRJEKA	dol.	po pođae
7.35	dol.	Opatija	dol.	9.20
8.10	dol.	Lovran	dol.	8.45
8.20	dol.		dol.	8.35
8.35	dol.		dol.	8.15
8.45	dol.		dol.	8.10
1.25	dol.	LOŠINJVELJ	dol.	3.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda	Subota
pre pođae	pre pođae	odl.	VRJEKA	dol.	po pođae	po pođae
7.35	10.30	dol.	Opatija	dol.	5-	4.15
8.10	11.05	dol.	Beli	dol.	4.25	3.40
8.23	11.15	dol.	Merag	dol.	4.15	3.30
8.40	12.35	dol.	Lošinj	dol.	2.55	2.10
9.50	12.45	dol.		dol.	2.45	2- . . . . .
10.40	1.35	dol.		dol.	1.55	1.10
10.50	1.45	dol.		dol.	1.45	1- . . . . .
11.20	2.20	dol.		dol.	1.75	12.20
11.30	2.25	dol.		dol.	12.35	12.10
pre pođae	pre pođae	dol.	Balkanova	dol.	pre pođae	pre pođae
1-	—	dol.	Rab	dol.	11.25	— . . . . .
1.20	—	dol.	Lun	dol.	11.15	— . . . . .
2.20	4.20	dol.	Veli Lošinj	dol.	9.25	— . . . . .
3.40	4.45	dol.	Mali Lošinj	dol.	8.55	— . . . . .
4.05	5.10	dol.	NEREZINE	dol.	6.45	8.45
4.10	5.30	dol.		dol.	6-	4- . . . . .
5.20	6.40	dol.		dol.		
6.30	7-	dol.		dol.		
6.40	7.40	dol.		dol.		

Uvjetno pristajanje u Puntu i Lepar